

Sygn. akt I ACa 822/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Sławomir Jamróg

Protokolant: Marta Sekuła

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2023 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...)w N.

przeciwko B. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 19 maja 2021 r. sygn. akt I C 1069/19

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) punktowi I. nadaje treść:

„I.zasądza od pozwanej B. G. na rzecz strony powodowej Banku (...)w N. kwotę 173.610,11 zł (sto siedemdziesiąt trzy tysiące sześćset dziesięć 11/100 złotych) z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, jednak nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie, liczonymi:

- od kwoty 35.574,36 zł od dnia 2 kwietnia 2019r. do dnia 12 kwietnia 2019r. i

- od kwoty 173.610,11 zł od dnia 13 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty – przy czym stwierdza, że pozwana odpowiada solidarnie z P. G. (1), w stosunku do którego obowiązek zapłaty wynika z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy wN. z dnia 4 kwietnia 2019 r. sygn. akt(...)

b) oddala powództwo w części dotyczącej dalej idącego żądania odsetek umownych za opóźnienie za okres od dnia 2 kwietnia 2019r. do dnia 12 kwietnia 2019r;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

4.przyznaje ze środków Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Nowym Sączu na rzecz adwokat E. M. kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych), w tym podatek od towarów i usług,

tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 822/21

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 maja 2021 r. Sygn. I C 1069/19 Sąd Okręgowy w Nowym Sączu zasądził od pozwanej B. G. na rzecz powoda Banku (...)w N. kwotę 173.610,11 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego jednak nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie od 2 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty – przy czym pozwana odpowiada solidarnie z P. G. (1), w stosunku do którego Sąd Okręgowy w N. wydał 4 kwietnia 2019 r. nakaz zapłaty, sygn. akt(...) (pkt I), umorzył postępowanie co do części żądania odsetek (pkt II), zasądził od pozwanej B. G. na rzecz powoda Banku (...)w N. kwotę 6.510,73 zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania (pkt III) i przyznał ze środków Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Nowym Sączu adwokata E. M. kwotę 4428 zł brutto tytułem wynagrodzenia za występowanie w charakterze pełnomocnika pozwanej z urzędu (pkt IV).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 marca 2015 r. pozwani zawarli z powodem umowę kredytu hipotecznego nr (...). Na mocy tej umowy powód przyznał pozwanym kredyt w kwocie 200.000 zł na finansowanie celów konsumpcyjnych. Zgodnie z § 2 umowy spłata kredytu została zabezpieczona hipoteką na nieruchomości objętej księgą wieczystą (...) stanowiącą współwłasność pozwanych i zabudowaną budynkiem mieszkalnym. Wypłata kredytu miała nastąpić jednorazowo w formie przelewu środków na całkowitą spłatę kredytu zaciągniętego w (...)Banku zgodnie z przedstawionym pismem wierzyciela oraz na rachunek bankowy wskazany przez kredytobiorcę w dyspozycji wypłaty kredytu lub gotówką w kasie banku. Pozwani złożyli wspólnie dyspozycję wypłaty kredytu w taki sposób, by kwotę 169.915,42 zł przelać na wskazany rachunek bankowy prowadzony dla działalności gospodarczej P. G. (1), zaś kwotę 30.084,58 zł na rachunek Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. tytułem spłaty w sprawie (...). W księdze wieczystej (...) wpisane są na rzecz powoda dwie hipoteki: jedna na kwotę 400.000 zł jako zabezpieczenie spłaty kredytu z 13 marca 2015 r. a druga na kwotę 240.000 na spłatę innego zobowiązania wobec tego samego banku wynikającego z umowy kredytowej z 11 września 2015 r.

W dacie zawierania umowy kredytowej w małżeństwie pozwanych obowiązywał ustrój rozdzielności majątkowej wprowadzonej umową zawartą 13 czerwca 2012 r. W 2017 r. pozwana wyprowadziła się do W., w domu w J. pozostał pozwany z trójką dzieci stron. Po pewnym czasie pozwana wróciła do J. i zamieszkała we wspólnym domu, z którego z kolei wyprowadził się z dziećmi pozwany.

Pomiędzy powodami toczy się proces o rozwód pod sygn. akt(...) .

Pozwani nie spłacali zadłużenia z tytułu umowy kredytu z 13 marca 2015 r. Pismem z 7 grudnia 2018 r. bank wezwał pozwanych do zapłaty zaległych należności oraz poinformował o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia w trybie art. 75 c prawa bankowego.

Pismem z 19 lutego 2019 r. bank wypowiedział pozwanym umowę o kredyt wobec braku spłat. W piśmie wskazano, że umowa rozwiązuje się z dniem 26 marca 2019 r. Pisma zostały nadane osobno dla każdego z pozwanych. Pismo dla pozwanej zostało awizowane i zwrócone do banku. Pozwany pokwitował odbiór wypowiedzenia 3 marca 2019 r. Pozwana będąc w N. 15 marca 2019 r. (w tamtym czasie mieszkała już w W. i taki adres wcześniej podała bankowi do korespondencji) poszła do powodowego banku, gdzie otrzymała kopię wypowiedzenia z 19 lutego 2019r.

W dniu 27 marca 2019 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku wskazując w nim aktualną wysokość zadłużenia pozwanych.

Pozwany bank zawarł w dniu 16 maja 2019 r. z P. G. (1) porozumienie w sprawie dobrowolnej spłaty zadłużenia wynikającego z dwóch tytułów wykonawczych a to nakazów zapłaty wydanych w niniejszej sprawie (...)i w sprawie (...). Dłużnik w ugodzie przyznał zaleganie ze spłatą dwóch kredytów oraz zobowiązał się dokonywać spłat w kwotach po 2.400 zł miesięcznie. Po pewnym czasie przestał jednak spłacać raty wynikające z ugody. Do zaprzestania wykonywania umowy P. G. (2) uścił na rzecz banku koszty sądowe zasądzone od niego nakazem zapłaty i koszty postępowania klauzulowego.

Pismem z 31 sierpnia 2020 r. bank dokonał sprostowania wystawionego wcześniej wyciągu z ksiąg banku wskazując, że w pkt 3 tego wyciągu wadliwie wskazaną wysokość odsetek jako „dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne) zmienia na odsetki w wysokości „czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP”.

Wysokość zadłużenia pozwanych wobec banku jaka powstała na skutek zaprzestania spłacania kredytu i wypowiedzenia umowy jest wyższa niż kwota żądana w pozwie.

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że pozwani nie wywiązali się z wynikającego z umowy obowiązku spłat rat kredytowych. To powoduje, że powództwo co do zasady zasługuje na uwzględnienie. Pozwana nie wykazała żadnej wady oświadczenia woli.

Odnosząc się do zarzutów pozwanej Sąd Okręgowy podkreślił, że pozwani wspólnie zawarły umowę kredytu i wspólnie odpowiadają za jego spłatę wobec banku. Dyspozycję wypłaty kwoty kredytu podpisali tak pozwany jak i pozwana (k. 100). Sposób więc zużycia środków nie miał istotnego znaczenia dla sprawy, a najwyżej mógł być podstawą rozliczeń między pozwanymi.

Zdaniem Sądu Okręgowego umowa została skutecznie wypowiedziana. Przyczyny i sposób wypowiedzenia umowy reguluje § 13 (a nie jak chce pozwana § 4) umowy. Bank mógł wypowiedzieć umowę w przypadku zalegania z zapłatą za co najmniej 2 okresy płatności, po uprzednim wezwaniu kredytobiorcy do zapłaty. Warunki te zostały spełnione. Przed wypowiedzeniem umowy bank wezwał kredytobiorców do zapłaty zgodnie z art. 75c pr. bank. Wypowiedzenie następowało z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, licząc od następnego dnia do doręczenia zawiadomienia (§ 14 pkt 4 umowy). Pozwany nie kwestionował skuteczności wypowiedzenia, odbiór pisma potwierdził osobiście. Wypowiedzenie do pozwanej wysłano pocztą za potwierdzeniem odbioru na wskazany przez pozwaną adres (k. 21), pismo spełniało więc wszystkie wymogi stawiane wypowiedzeniu umowy. Na skutek braku odbioru przesyłki pismo zostało zwrócone do banku. Sąd przyjął, że pozwana miała możliwość zapoznania się z jego treścią (art. 61 § 1 k.c.). Niezależnie od tego pozwana odebrała wypowiedzenie bezpośrednio w siedzibie banku 15 marca 2019 r., co potwierdziła własnoręcznym podpisem (k. 20). Trzydziestodniowy termin wypowiedzenia liczony od tej daty już upłynął.

Ustrój rozdzielności majątkowej małżeńskiej nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia z uwagi na przepis art. 471 k.r.o. pozwani nie poinformowali banku o zawarciu umowy o rozdzielności co więcej zawarli umowę jako małżonkowie, a dodatkowo spłatę kredytu zabezpieczyły hipoteką na nieruchomości gdzie zarówno w dacie zawierania umowy jak i obecnie figurują jako współwłaściciele na zasadzie małżeńskiej wspólności ustawowej (patrz ekw.ms.gov.pl, KW (...)). Bank miał więc wszelkie podstawy by sądzić, że w małżeństwie stron panuje ustawowy ustrój majątkowy małżeński.

Na marginesie Sąd zwrócił uwagę, że nawet przy odmiennej interpretacji pozwani co najmniej musieli odpowiadać in solidum jako dłużnicy rzeczowi z tytułu ustanowionej wspólnie hipoteki.

Pozwana nie podniosła w odpowiednim czasie twierdzeń i dowodów, które mogłyby wskazywać, że bank wykorzystał przymusowe położenie kredytobiorców zastrzegając na swą rzecz nieproporcjonalnie wyższe świadczenie, stąd zarzut oparty na art. 388 k.c. nie mógł zostać uwzględniony. Niezależnie od tego pozwana nie zgłosiła żądania zmniejszenia świadczenia, zwiększenia świadczenia drugiej strony lub żądania unieważnienia umowy), pozwana żadnego takiego żądania nie zgłosiła.

Zdaniem Sadu pierwszej instancji pozwana wykazała też naruszenia przez stronę zasad współżycia społecznego a nawet nie sprecyzowała jaka zasada miałaby zostać naruszona. Podnoszone „nielojalne i nieuczciwe zachowanie małżonka” (k. 93), nie dotyczy strony powodowej. Spłata zaś zaciągniętych zobowiązań oraz domaganie się ich zwrotu przez wierzyciela, także z użyciem przymusu egzekucyjnego odpowiada zasadom współżycia społecznego.

Analizując treść łączącej strony umowy kredytu Sąd nie stwierdził by którekolwiek z jej postanowień miało charakter abuzywny w rozumieniu art. 385¹ k.c. Pozwana zresztą nie wskazywała, które z nich naruszałyby jej interesy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami.

Zawarta przez bank z jednym z dłużników solidarnych ugoda nie wpływa na zakres zobowiązania drugiego z dłużników. Znaczenie miałyby fakt spłaty zobowiązania na podstawie takiej ugody przez jednego ze współdłużników, bowiem taka spłata powodowałaby zmniejszenie wspólnego zobowiązania, a więc i zobowiązania drugiego z dłużników solidarnych. Fakt takich spłat musiała by wykazać strona, która wywodzi z niego skutki prawne (tu pozwana). W sprawie wykazano, że P. G. (1) dokonał kilku wpłat na rzecz banku. Wpłaty te zaliczono jednak na koszty postępowań sądowych, które pozwany prawomocnie przegrał (np. koszty zasądzone od niego w nakazie(...)). Wpłacone kwoty nie pomniejszyły więc długu obciążającego pozwaną (tak jak i pozwanego) na podstawie umowy o kredyt, zmniejszając za to jej odpowiedzialność za koszty niniejszego postępowania, które w pewnej części są dla pozwanych wspólne. O tyle dokonane przez P. G. (1) wpłaty mają znaczenie dla pozwanej.

Oceniając żądanie co do wysokości Sąd Okręgowy odwołał się do opinii biegłej, Pozwana przyznała, że nie spłacała w żadnej części kredytu, a jej zarzuty dotyczące wysokości zadłużenia okazały się niezasadne. Dlatego żądanie pozwu należało uwzględnić także co do wysokości.

Sąd zwrócił uwagę, że powód pierwotnie żądał zasądzenia na jego rzecz odsetek w wysokości „dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie” (czyli faktycznie odsetek maksymalnych za opóźnienie – art. 481 § 2¹ k.c. Pismem z dnia 1 września 2020r., już po wydaniu nakazu zapłaty (k. 183), powód zmienił żądanie w zakresie odsetek domagając się w miejsce pierwotnie żądanych „odsetek umownych w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie” przyznania od żądanej kwoty odsetek umownych w wysokości czterokrotności kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu (2 kwietnia 2019 r.) do dnia zapłaty. Zmianę żądania w zakresie odsetek uzasadniał omyłką jaką zawierał wyciąg z ksiąg banku, która następnie została powielona w pozwie, a na którą uwagę zwróciła biegła. W dacie zawierania przez strony umowy o kredyt obowiązywały inne niż obecnie (to jest od 1 stycznia 2016 r.) zasady dotyczące ustalania wysokości odsetek. Zawarta umowa w jej § 8 ust. 4 przewidywała, że od kwoty niespłaconego w terminie kredytu bank może pobierać odsetki maksymalne w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Postanowienie takie było zgodne z art. 359 § 2¹ k.c. w ówczesnym brzmieniu. W przypadku opóźnienia w spłacie kredytu strony umówiły się na odsetki w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP i takie odsetki należało przyznać powodowi od pozwanej (odsetki umowne) z ograniczeniem ich wysokości do określonych w art. 481 § 2¹ k.c. odsetek maksymalnych za opóźnienie. Sąd uznał, że powód ograniczył żądanie w zakresie odsetek i w tej części postępowanie umorzył. Żądanie kapitalizacji odsetek nie narusza przepisów ograniczających wysokość odsetek (co zarzucała pozwana) bowiem możliwość taka wynika wprost z ustawy.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu powołano art. 98 k.p.c.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ustalono na podstawie § 8 pkt 6 rozporządzenia MS z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu..

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana zaskarżając orzeczenie w zakresie w punktów I i III, zarzucając:

I. Naruszenie prawa materialnego a to art. 61§1 k.c. w zw. z art. 139 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez wadliwe przyjęcie, że pozwana miała możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej z dnia 19 lutego w dacie wcześniejszej niż przed upływem terminu odbioru awiza w urzędzie pocztowym, który upłynął w dniu 13 marca 2013r. (k.104), co powinno skutkować prawidłowym uznaniem,

że rozwiązanie umowy kredytowej z dniem 27 marca 2019r. nastąpiło niezgodnie z prawem i było bezskuteczne w stosunku do pozwanej, gdyż dopiero od dnia następnego tj. 14 marca 2019r. rozpoczął bieg termin 30 dni określony w § 14 pkt.4 umowy kredytowej z dnia 13 marca 2015r., a co za tym idzie oddaleniem powództwa jako przedwczesnego;

II. Naruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku -tj.art. 217 k.p.c. w związku z art. 235 [2] pkt.5 k.p.c. w związku z art.286 k.p.c. - przez bezzasadne powołanie się na spowodowanie przewłoki postępowania i pominięcie na tej podstawie dowodu z przesłuchania biegłej T. P. w dniu 20.04.2021r., pomimo nie przekazania biegłej przez sąd wcześniejszego pisma zawierającego pytania i zarzutami pozwanej do biegłej z dnia 5.02.2021r.,co pozwalało sądowi na wcześniejsze wyjaśnienie spornych kwestii w drodze złożenia przez biegłą uzupełniającej opinii na piśmie lub podjęcie decyzji o przesłuchaniu biegłej T. P., co w konsekwencji doprowadziło do uniemożliwienia wyjaśnienia stawianych przez pozwaną pytań i zarzutów w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy,

III. Nierozpoznanie istoty sprawy w związku z postawionymi przez pozwaną zarzutami niezgodności postanowień umownych z dozwolonymi klauzulami , zawartych w umowie kredytowej z dnia 13.03.2015r. w wyniku nieprzeprowadzenia postępowania dowodowego tym zakresie przez pominięcie dowodu z opinii uzupełniającej z przesłuchana biegłej sądowej T. P. u zajęcia autorytarnego stwierdzenia sądu „ by którekolwiek z jej postanowień miało charakter abuzywny „, pomimo iż w tym wypadku sąd nie posiadając wiadomości specjalnych z zakresu prawa bankowego winien zasięgnąć opinii biegłego zgodnie z dyspozycją przepis art. 273kpc, co w konsekwencji uniemożliwiło sprecyzowanie stanowiska merytorycznego i procesowego pozwanej

Pozwana wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa i zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego , ewentualnie o uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Strona powodowa w odpowiedzi wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego .

Rozpoznając apelację Sąd drugiej instancji uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego, z tą zmianą, że ustalił, iż termin wypowiedzenia umowy dla pozwanej zakończył się 12 kwietnia 2013r., co oznacza, że dopiero z upływem terminu wypowiedzenia powstał dla pozwanej obowiązek zwrotu całego wykorzystanego kapitału (§14 ust. 8 k.11/2). Uwzględnienie zarzutu apelacji w tej części nie mogło jednak spowodować oddalenia powództwa albowiem niewątpliwie kredyt został postawiony w stan natychmiastowej wykonalności na skutek wypowiedzenia. Apelacja nie podnosi żadnych zarzutów w kwestii wysokości zadłużenia niemniej zmiana daty wymagalności reszty kredytu ma niewielki wpływ na prawidłowość wyliczenia, ostatecznie jednak nie wpływa to na rozstrzygnięcie.

Sąd drugiej instancji zważył co następuje:

Apelująca nie kwestionuje ustalenia, że pozwany pokwitował odbiór wypowiedzenia 3 marca 2019 r. Pozwana natomiast otrzymała w dniu 15 marca 2019r. w N., w siedzibie strony powodowej, kopię wypowiedzenia z dnia 19 lutego 2019 r. Należy zauważyć, że osobą czynną w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publiczności poczytuje się w razie wątpliwości za umocowaną do dokonywania czynności prawnych, które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług tego przedsiębiorstwa. Jeżeli więc taka osoba przekazała informację o wypowiedzeniu pisemnym umowy i przedstawiła kopie dokumentu wypowiedzenia pozwanej, to już ten fakt wskazuje dostatecznie, że pozwana uzyskała pełną wiedzę o wcześniej skierowanym do niej pisemnym wypowiedzeniu umowy kredytowej i zapoznała się z treścią wypowiedzenia. Własnoręczny podpis pozwanej na wypowiedzeniu wskazuje, że kopia była wierna oryginałowi, który wysłano do pozwanej. Nie budzi więc żadnych wątpliwości nie tylko to, że pozwana mogła zapoznać się z treścią oświadczenia ale, że się z nim faktycznie zapoznała. Sąd Apelacyjny nie podziela więc zarzutu naruszenia art. 61§1 k.c. Podziela natomiast zarzut kwestionujący datę, w której wypowiedzenie wywołało skutek. W rozumieniu art. 61 § 1 k.c. możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia przez adresata nie może być utożsamiana z rzeczywistym zapoznaniem się przez adresata z tym oświadczeniem. Skuteczne złożenie oświadczenia woli następuje także w sytuacji, w której co prawda adresat oświadczenia woli nawet nie zna jego treści, ale miał realną możliwość zapoznania się z nią, gdyż doszła ona do niego w taki sposób, że mógł się z nią zapoznać (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2017 r. III CSK 148/16 LEX nr 2352146). Tu

można zauważyć, że w orzecznictwie dopuszczono możliwość zastosowania do składania i przyjmowania oświadczeń woli w sferze prawa materialnego tzw. doręczeń zastępczych, w rozumieniu kodeksu postępowania cywilnego (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r. II CSK 750/15 LEX nr 2182659). Jeżeli adresat z własnej woli nie odbiera z urzędu pocztowego, należy uznać, że miał możliwość zapoznania się z jej treścią i z możliwości takiej z własnej woli nie skorzystał (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 1996 r., I PKN 36/96, OSNAPUS 1997, nr 14, poz. 251, z dnia 13 grudnia 1996r., I PKN 41/96, OSNAPUS 1997, nr 13, poz. 268, z dnia 23 stycznia 1998 r., I PKN 501/97, OSNAPUS 1999, nr 1, poz. 15, z dnia 20 stycznia 2004 r., II CK 358/02, "Wokanda" 2004, nr 9, s. 6, z dnia 5 października 2005 r., I PK 37/05, OSNP 2006, nr 17-18, poz. 263, z dnia 17 marca 2010 r. II CSK 454/09 OSNC 2010/10/142). W braku innych danych przyjmuje się fikcję doręczenia z upływem ostatniego dnia do odbioru korespondencji. Domniemanie więc wskazuje na możliwość zapoznania się z wypowiedzeniem jeszcze przed wizytą w banku w dniu 13 marca 2019r. Tak też w istocie twierdzi pozwana w apelacji. To oznacza, że trzydziestodniowy termin wypowiedzenia umowy zakończył się dnia 12 kwietnia 2019r.. Nawet jeżeli pozew został złożony przedwcześnie, to termin wypowiedzenia już jednak upłynął przed datą doręczenia odpisu pozwu a przede wszystkim przed datą zamknięcia rozprawy. Nie było więc żadnej podstawy do oddalenia powództwa, co najwyżej podnoszony zarzut mógł mieć znaczenie dla daty wymagalności odsetek określonych w § 14 ust. 9 należnych po dacie wypowiedzenia. Zgodnie z tym postanowieniem umownym pozwani powinni spłacić cały kredyt postawiony w stan wymagalności do upływu terminu wypowiedzenia a więc pozwana do końca dnia 12 kwietnia 2019r. Po tym terminie a więc od dnia 13 kwietnia 2019r. pozwana jest w opóźnieniu w odniesieniu do reszty należności, która nie była jeszcze przed tą datą wymagalna. To, że pozwanemu wypowiedziano umowę wcześniej nie ma wpływu na sytuację współdłużnika solidarnego albowiem brak jest podstaw do uznania wzajemnej reprezentacji współdłużników przy przyjmowaniu oświadczeń szkodzących drugiemu współdłużnikowi. Pozwana oczywiście odpowiada tak jak współdłużnik za odsetki od rat wymagalnych przed wypowiedzeniem, jednak odsetki od kwot postawionych w stan natychmiastowej wymagalności mogły być od pozwanej zasądzone dopiero po upływie bieżącego dla nie osobno terminu wypowiedzenia umowy i do końca tego terminu mogła ona spłacić tę należność. Zaniechania pozwanego przy przekazaniu pozwanej informacji o wypowiedzeniu nie mogły szkodzić pozwanej.

Wysokość tych odsetek określona w §14 ust. 9 umowy jest wiążąca dla pozwanej. Artykuł 481 k.c. ma charakter dyspozytywny, co oznacza, że strony - w ramach swobody umów wynikającej z art. 353¹ k.c. - mogą uregulować roszczenie odsetkowe w sposób odmienny niż to wynika z tego artykułu. Oznacza to, że jeżeli strony w umowie określą wysokość odsetek za opóźnienie, pierwszeństwo ma postanowienie umowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2021 r. II CSKP 175/21 niepubl.).

Powyższe jednak nie ma żadnego wpływu na prawidłowość wyliczenia przez biegłą zaległości dotyczącej 48 rat kredytowych (41.631,30 zł) i odsetkowych (13381,70 zł k.194), które były zaległe niezależnie od tego czy wypowiedzenie odniosło skutek na dzień 27 marca 2019r. czy na dzień 13 kwietnia 2019r. jak i nie miało wpływu na naliczenie odsetek karnych liczonych od wcześniejszej zaległości 1420,53zł - zaliczenie wpłaty 464,17zł = 956,35 zł (k194). Ponadto na dzień poprzedzający wniesienie pozwu i poprzedzający skutki wypowiedzenia stała się ponadto wymagalna 49 rata kapitałowo-odsetkowa tj 2.462,04 zł (k207), co tylko mogło na chwilę wypowiedzenia powiększyć odsetki umowne karne albowiem płatność miała nastąpić do końca ostatniego dnia miesiąca (§7 k.10) a więc jeszcze przed datą wniesienia pozwu. Data wypowiedzenia miała jednak wpływ na wyliczenie kwoty 878,10 zł (k.194) tj na wyliczenie kwoty odsetek liczonych od pozostałego do spłaty kapitału tj. od kwoty 139.594,09zł, które w odniesieniu do pozwanej powinny być naliczane dopiero po upływie terminu wypowiedzenia. Niezrozumiałe jest zresztą w ogóle liczenie przez biegłą odsetek umownych za okres od dnia 28 lutego 2019r. do dnia 27 marca 2019r. od pozostałego kapitału pozostałego po spłacie 48 raty skoro stał się on wymagalny dopiero po wypowiedzeniu (k.194). Uгода zawarta z P. G. (1) ustalająca zaległość na kwotę 173.610,11 zł nie mogła usunąć niepewności względem pozwanej i pogorszyć jej sytuacji. Wyliczenie więc bieglej powinno zostać obniżone o kwotę 878,10 zł/ tj odsetek od kwoty postawionej w stan wymagalności po wypowiedzeniu . Wymagalność 49 raty nie ma decydującego wpływu na to wyliczenie albowiem z jednej strony obniża ona kapitał pozostały do spłaty postawiony w stan natychmiastowej wymagalności ale powiększa ona zaległość z tytułu wymagalnych rat kapitałowo odsetkowych. Według Sądu Apelacyjnego przy niekwestionowanej

w apelacji metodologii dotyczącej daty 27 marca 2019r. wyliczenie to powinno na datę upływu terminu wypowiedzenia tj 12 kwietnia 2019r. wyglądać następująco:

Kapitał postawiony w stan natychmiastowej wymagalności: 200.000- 43.089,44zł (w tym 41.631,30 zł k.193 + 49 rata wskazana w harmonogramie tj 1.458,14zł) = 156.910,56 zł (tj 71 rat kapitałowych). Zaległy niespłacony kapitał to kwota 20.232,75 zł (tj 18.774,61zł k.193, powiększony o 1.458,14zł tj 49 rata kapitałowa). Suma zaległych odsetek umownych 14.385,25 zł (13.381,70 zł k194 + 49 rata odsetkowa tj 1003,55 zł). Do kwot 156.910,56zł +20.232,75 zł + 14.385,25 zł należało doliczyć odsetki karne 956,36zł co daje łącznie kwotę 192.484,92zł (biegła przy zsumowaniu na k.195 pominęła kwotę zaległego kapitału 18.744,61 zł). Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że wpłata dokonana przez dłużnika na spłatę kosztów nie ma wpływu na rozliczenie kredytu względem pozwanej. Na to rozliczenie musi mieć jednak wpływ spłata kwoty 1.574,50 zł, która była zaliczona przez stronę powodową na odsetki od dnia 8 maja 2019r do dnia 5 marca 2020r. (k254). Są to jednak odsetki od tego samego zadłużenia po dacie wniesienia pozwu, które zostały zasądzone w zaskarżanym w wyroku. Jednak przy prawidłowym zaliczeniu zgodnie z art. 451 §1 zdanie drugie kodeksu cywilnego tj przy odliczeniu kwoty 1574,50 zł od kwoty 192.484,92 zł nadal pozostaje do zapłaty kwota wyższa niż wskazana w zaskarżonym wyroku. Słusznie więc Sąd Okręgowy uznał, że należność dochodzona jest niższa niż dochodzona pozwem, stąd zasądzenie dochodzonej pozwem kwoty 173,610,11 zł nie budzi żadnych wątpliwości. Powód sam ograniczył żądanie w zakresie dochodzonej kwoty w sytuacji gdy należność rzeczywista była wyższa.

Pozwana była zobowiązana do korzystania z kredytu na warunkach określonych w umowie, i do zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (według obowiązującego w dacie umowy Dz.U.2015.128 t.j., dalej prawo bankowe)

Ocena skuteczności wypowiedzenia to kwestia materialnoprawna, stąd Sąd Apelacyjny zmienił na podstawie art. 386§1 k.p.c. zaskarżony wyrok, uznając, że odsetki od całej należności należą się dopiero od dnia 13 kwietnia 2019r natomiast na dzień wniesienia pozwu była wymagalna tylko kwota 35.574,36 zł (zaległy kapitał 20.232,75 zł + zaległe odsetki umowne 14.385,25 zł + naliczone, dochodzone odsetki karne 956,36zł. Nie była jeszcze wówczas wymagalna względem pozwanej kwota 156.910,56 zł tj pozostała do spłaty kwota postawiona w stan wymagalności na skutek upływu terminu wypowiedzenia. Późniejsza zaś wpłata kwoty przez dłużnika nie ma wpływu na wymagalność kwoty 35.574,36 zł za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia 12 kwietnia 2019r. Sąd Apelacyjny podziela wywód Sądu pierwszej instancji co do solidarności obowiązku zwraca jednak uwagę, że dłużnicy solidarni nie muszą odpowiadać w identyczny sposób.

Z przyczyn powyższych Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że odsetki od kwoty określonej w punkcie I zasądził od dnia 7 kwietnia 2019r. a za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia 6 kwietnia 2019r. odsetki zasądził jedynie od kwoty 35.574,36 zł.

Nieadekwatny jest zarzut naruszenia art. 217 k.p.c. w związku z art. 235² pkt.5 k.p.c. w związku z art.286 k.p.c.. Biegła T. P. mogła wyjaśnić kwestie wymagające wiedzy specjalistycznej z zakresie finansów i rachunkowości a więc kwestie ekonomiczne. Ocena postanowień umowy pod kątem abuzywności to ocena prawna dokonywana przez Sąd przy zastosowaniu art. 385¹ k.c.. Przepis ten z zasady nie dotyczy świadczeń głównych, chyba, że jest ono określone w sposób niejasny. Obowiązek zwrotu kredytu to główne świadczenie pozwanej. Niewątpliwie klauzule przeliczeniowe tego świadczenia mogą zmieniać wysokość świadczenia a kwestia jasności zmiany oprocentowania przy zastosowaniu zmiennej stawki Wibor mogą prowadzić do oceny niejasności. Należy jednak zauważyć, że rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków wynikających z umowy na jego niekorzyść, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelnym traktowaniem (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, nie publ., z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC - ZD 2017). Uzależnienie zmiany oprocentowania od referencyjnej wysokości oprocentowania pożyczek udzielanych na rynku międzybankowym w Polsce, który w założeniu miał mieć charakter obiektywnego odzwierciedlenia średnich cen udzielania kredytów przez największe banki w Polsce. Mechanizm więc zmiany stawki

Wibor nie był zależny od strony powodowej. Strona powodowa to mały bank. W takim wypadku odwołanie się do stawki Wibor trudno uznać za nierzetelne traktowanie konsumenta. To, jak faktycznie była kształtowana stawka w toku wykonania umowy nie ma znaczenia albowiem oceny dokonuje się z chwili zawierania umowy a wówczas Wibor był uznawany za obiektywne odzwierciedlenie zmiany cen środków pozyskiwania środków finansowych na tynku pieniężnym. Zasady oprocentowania określone w umowie odpowiadały treści art. 76 prawa bankowego. Istotne ponadto jest to, że zmiana oprocentowania pozwalała konsumentowi na odstąpienie od umowy, stąd nie można uznać rażącej dysproporcji praw i obowiązków stron. Nawet jednak uznanie braku związania postanowieniami zawartymi w §6 umowy, umowa ta musiałaby zostać utrzymana albowiem § 7 jasno określał zakres ratalnej spłaty wskazując wysokość rat kapitałowo-odsetkowych a §12 określał też w sposób jasny wskazywał rzeczywiste koszty umowy. Stawka oprocentowania 9,20% p.a. kwestionowana w zarzutach nie określała oprocentowania kredytu lecz odzwierciedlała rzeczywista stopę oprocentowania przy uwzględnieniu kosztów. Skarżąca nie powołała zaś żadnych faktów pozwalających na ocenę rażącego naruszenia interesów pozwanych. Pozwani już w chwili zawarcia umowy znali stawkę oprocentowania i konkretną wysokość rat kapitałowych i odsetkowych. Treść umowy jasno też wskazywała, że wypowiedzenie umowy nie zwalnia kredytobiorcy z obowiązku zwrotu otrzymanego kredytu w wysokości określonej w umowie wraz z należnymi odsetkami, zmieniając jedynie termin wymagalności tego roszczenia.

Pozwani ponadto nie mogli mieć wątpliwości, że zostaną obciążeni obowiązkiem zapłaty odsetek za opóźnienie w przypadku niedotrzymania przez nich terminu zwrotu świadczenia wymagalnego w terminie wynikającym z wypowiedzenia umowy. Nawet jeżeli odsetki stanowią niekorzystne ukształtowanie sytuacji ekonomicznej pozwanych to nie łączy się z rażącą dysproporcją w sytuacji gdy odsetki te nie mogły przekroczyć wysokości odsetek maksymalnych, określonych w już wówczas obowiązującym art. 359§2¹ k.c. Z treści zawartej przez strony umowy jednoznacznie zaś wynikało że zadłużeniem przeterminowanym, z istnieniem którego wiąże się obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie w określonej wysokości, jest kredyt niespłacony w terminie - §14 / por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 r. II CSK 209/16 LEX nr 225478/. Pozwani zostali uprzedzeni o możliwości wypowiedzenia i złożenia wniosku o restrukturyzację, jednak nie spłacili zadłużenia, stąd wypowiedzenie nie mogło być dla nich zaskoczeniem.

Sąd Apelacyjny podziela również rozważania Sądu pierwszej instancji co do braku wpływu na rozstrzygnięcie skutków rozdzielenia majątkowej pozwanych oraz braku podstaw zastosowania art. 5 k.c.

Dalej idącą apelację oddalono więc na podstawie art. 385 k.c. w z art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. przy zastosowaniu §2 pkt 6 i §10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r. poz. 265).

Pełnomocnikowi z urzędu przyznano koszty zastępstwa przy zastosowaniu §2, §4,§8 pkt 6 , §16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18 t.j.), przy uwzględnieniu, że konstytucyjne zasady równości i ochrony praw majątkowych nie pozwalają na przyznanie pełnomocnikowi wynagrodzenia w wysokości niższej zwracane stronie reprezentowanej z wyboru.